

Nacionalinė konferencija Lietuvos Respublikos Seime apie žiniasklaidos atskaitingumą ir žurnalisto atsakomybę

Spalio 19 dieną Lietuvos Respublikos Seime vyko nacionalinė mokslinė praktinė konferencija „Žiniasklaidos atskaitingumas ir žurnalisto atsakomybė“, kurią organizavo Seimas kartu su Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetu, Mykolo Romerio universiteto Verslo ir medijų mokykla (BMS) ir Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriumi. Konferencija buvo skirta Pirmojo ir Antrojo Seimų pirmininko, Ministro Pirmininko, Lietuvos krikščionių demokratų partijos lyderio, redaktoriaus ir publicisto, dr. Leono Bistro 125-osioms gimimo metinėms.

Konferencijoje skaityti pranešimai aktualiais šiandieninei žiniasklaidai ir žurnalistikai klausimais: socialinių tinklų poveikis tradicinei žiniasklaidai, jos ir politinių partijų sąveika, regioninės žiniasklaidos sunkumai, antroje dalyje šiomis temomis diskutavo žurnalistai praktikai iš Lietuvos regionų, miestų ir rajonų.

Akademinei bendruomenės ir profesinės žurnalistų bendruomenės atstovus Seimo Konstitucijos posėdžių salėje pasveikino konferencijos globėja Seimo Pirminkė Loreta Graužinienė, kuri konferencijos idėją pristatė dr. L. Bistro žodžiais: „Būti atsakingam sau ir savo kraštui“. Seimo Pirmininkė pabrėžė, kad šie iškilios mūsų krašto asmenybės žodžiai ne tik labai tiks-

liai apibūdina tarpukario politiko pasaulėžiūrą, bet ir yra tinkami vadovautis žiniasklaidos atstovams.

Temą „Partija prieš / už žiniasklaidą, arba kai kurie politinės komunikacijos istoriniai ir aktualieji aspektai“ plačiai aptarė Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto dekanas prof. dr. Andrius Vaišnys. Pranešėjas pastebėjo, kad šiuo metu Lietuvoje vyrauja nepasitikėjimo politika – žmonės nepasitiki nei partijomis, nei parlamentu. Savo pranešime profesorius taip pat kalbėjo apie politikos komunikacijos ciklą formuojant viešąją nuomonę, politikos komunikacijos sąveiką, žiniasklaidos indėlį ir įtaką formuojant nuomonę apie valdžios įstaigas bei institucijas ir apie žurnalisto padėties problemą. Be to, prof. A. Vaišnys pateikė ir rekomendacijų. Jo manymu, reikėtų įstatymiškai įtvirtinti profesinius žurnalisto kriterijus, žiniasklaidos savivaldai skelbti ryšius su politinėmis organizacijomis ir atkreipti dėmesį į žiniasklaidos santykius ne tik su politinėmis partijomis, bet ir su savivaldybių administracijomis.

Mykolo Romerio universiteto Verslo ir medijų mokyklos (BMS) direktorius prof. dr. Gintaras Aleknonis pranešimą „Viešosios erdvės deformavimo iššūkiai informacijos kovų lauke“ pradėjo klausimu: „Kur mes esame – viešojoje erdvėje ar informacijos kovų lauke?“ Pranešime buvo analizuojama viešoji erdvė ir informacinių kovų laukas bei jų sąveika. Profesorius pateikė labai savitų įžvalgų ir nemažai retorinių klausimų tiek žiniasklaidos darbuotojams, tiek akademinei bendruomenei.

Žiniasklaidos ir valdžios institucijų komunikavimo strategijas pranešime „Žiniasklaida ir valdžios institucijos: kokios strategijos – karo ar bendradarbiavimo – efektyviausios?“ apžvelgė Vilniaus universiteto Komunikaci-

jos fakulteto doc. dr. Renata Matkevičienė. Mokslininkės teigimu, abi pusės – tiek žurnalistai, tiek valdžios institucijų atstovai – bendraudami renkasi skirtingą taktiką. Žiniasklaida dažnai užduoda nepatogius klausimus, nesilaiko sutartų terminų, ieško komentatorių opozicijoje, neskaito ir nepublikuoja pranešimų, todėl valdžios institucijos dažnai reikalauja klausimus pateikti iš anksto, paprastai dangstosi tokiomis frazėmis kaip: „Atsakymus pateiksime vėliau“ ar „Komentarų nebus“, arba su žiniasklaida bendrauja tik teikdamos pranešimus spaudai ir užsakomuosius straipsnius. Visos šios naudojamos priemonės trukdo bendradarbiauti abiems pusėms.

Šiuolaikinė visuomenė jau nebeįsivaizduoja gyvenimo be socialinių medijų, tad joms Vilniaus universiteto doc. dr. Andrius Šuminas dėmesį skyrė savo pranešime „Socialinių medijų naudojimas žiniasklaidos veikloje“. Pranešimo autorius akcentavo, kad socialinių medijų įtaka kasdien didėja ir jos dažnai žiniasklaidai tampa pagrindiniu naujienų šaltiniu. Be to, socialiniai tinklai palengvina žurnalistų darbą, jie dažnai naudojami kaip pagrindinis informacijos šaltinis. Antra mokslinės praktinės konferencijos dalis buvo skirta Lietuvos regionų žiniasklaidai ir žurnalistikai. Vilniaus universiteto doc. dr. Jolanta Mažylė pristatė pranešimą apie Lietuvos regionų žiniasklaidą, kuriame, remdamasi 2014 m. pačios atlikto tyrimo duomenimis, apibendrino žurnalistikos charakteristikos bruožus. Tyrime dalyvavo 118 regionų ir vietinių laikraščių, taip pat regionuose veikiančios televizijos, radijo redakcijos. Tyrėja apklausė 200 regionuose dirbančių žurnalistų ir redaktorių. Atliekant tyrimą akcentuoti šeši teminiai blokai: bendrieji klausimai, sąžininga konkurencija, redakcijų nepriklausomumas, teisės, savireguliacijos ir profesinės etikos klausimai bei žurnalistai ir

visuomenės informavimo priemonės. Pranešime buvo pateikta išsami informacija, kaip patys regionų redakcijų darbuotojai vertina konkurencinę bei darbo aplinką, apžvelgtas redakcijų nepriklausomumas, santykiai su vietine valdžia, savivaldos institucijomis, be to aiškintasi, kaip redakcijų darbuotojai supranta šiuolaikines žurnalistikos funkcijas bei žurnalisto etikos normas, principus. Tyrimas padėjo atskleisti regioninės žiniasklaidos aktualias problemas: žurnalistų *perdegimą*, konkurenciją dėl reklamos ir skaitytojų dėmesio, finansavimo trūkumą.

Iš klausius VU ir MRU mokslininkų pranešimus vyko diskusija, kurioje labai aktyviai dalyvavo regioninių žiniasklaidos priemonių atstovai. Diskusijoje, kurią moderavo Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus pirmininkė Aldona Armalė, dominavo tokios pat problemos, kaip ir pristatytos doc dr. J. Mažylės tyrime.

Konferencijos dalyviai išgirdo Gargždų „Bangos“, Alytaus naujienų, Ukmergės „Gimtosios žemės“, „Biržiečių žodžio“, Mažeikių „Santarvės“, Vilkaviškio „Santakos“ vyriausiųjų redaktorių Vilijos Butkuvienės, Romo Burbos, Genovaitės Kazieliienės, Janinos Bagdonienės, Audronės Malūkienės, Dangyros Apanavičienės pasisakymus. Diskusijos dalyviai, analizuodami mokslininkų pranešimus, įvardijo žurnalistinės veiklos problemas bei svarbiausius klausimus, kuriuos šiandien tenka spręsti regioninės žiniasklaidos redakcijoms.

Prabilti apie sunkumus garsiai – svarbu, nes tik aptarus juos galima priimti tinkamus sprendimus. Konferencijoje išsakytos mintys leido suprasti, kad mūsų žiniasklaida turi stiprias tradicijas, kurios padeda kovoti

su politikų nenoru kalbėti ir įveikti visuomenės nepasitikėjimą ar finansinius sunkumus.

Laura Čiginskaitė
Imanta Baltrūnaitė

Nuotraukos iš nacionalinės konferencijos Seime.

Nuotraukų autorė
Vaiva Lanskoronskytė

